

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11Co/42/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6716209638
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 06. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Katková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2018:6716209638.2

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Katkovej a členov senátu JUDr. Ing. Jána Gandžalu, PhD. a Mgr. Janky Benkovičovej, v spore žalobcu POHOTOVOSTĚ s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, proti žalovanému L. Q., nar. XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom XXX XX C. XX, o zaplatenie 834,- Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č.k. 6Csp/25/2016-55 zo dňa 11. septembra 2017, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Zvolen z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Zvolen (ďalej aj „okresný súd“, alebo „súd prvej inštancie“, resp. „prvoinštančný súd“) odvolaním napadnutým rozsudkom zo dňa 11. 09. 2017 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 500,- Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z uvedenej sumy od 05. 08. 2016 do zaplatenia a to všetko do 15 dní od právoplatnosti rozsudku (I. výrok). V prevyšujúcej časti súd prvej inštancie žalobu zamietol (II. výrok). O trovách konania prvoinštančný súd rozhodol tak, že priznáva žalobcovi nárok na náhradu trov konania voči žalovanému vo výške 20 % (III. výrok).

Z odôvodnenia rozsudku okresného súdu vyplýva, že žalobca sa žalobou domáhal zaplatenia sumy 834,- Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 834,- Eur od 26. 01. 2012 do zaplatenia.

Žalobca ako právnická osoba uzavrel so žalovaným ako fyzickou osobou Zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 03. 08. 2011 (ďalej aj „Zmluva o úvere“), na základe ktorej žalobca ako veriteľ poskytol žalovanému ako dlžníkovi úver vo výške 500,- Eur, ktorý sa žalovaný zaviazal vrátiť spolu s príslušným poplatkom vo výške 334,- Eur, spolu vo výške 834,- Eur, za podmienok dohodnutých v zmluve o úvere a to v 6-tich mesačných splátkach po 139,- Eur, počnúc dňom 12. 09. 2011. V zmysle Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktoré boli neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o úvere, sa žalobca a žalovaný dohodli, že tretina poplatku predstavuje dohodnutý úrok a dve tretiny poplatku predstavujú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou.

Pretože žalovaný si neplnil riadne a včas svoj záväzok v zmysle dohodnutých podmienok, porušil dojednania Zmluvy o úvere, žalobca stratil výhodu splátok a dňa 26. 01. 2012 sa dlh stal splatným.

Okresný súd Zvolen rozsudkom 1T/138/2012 zo dňa 21. 09. 2012, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 21. 09. 2012 a vykonateľnosť dňa 21. 09. 2012, uznal žalovaného vinným zo spáchania prečinu úverového podvodu v zmysle § 222 ods. 1 Trestného zákona a podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku odkázal žalobcu ako poškodeného so svojim nárokom na náhradu spôsobenej škody na občianske súdne konanie.

Z právneho hľadiska posúdil súd prvej inštancie Zmluvu o úvere ako zmluvu o spotrebiteľskom úvere podľa zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení platnom ku dňu uzavretia zmluvy (ďalej aj „Zákon o spotrebiteľských úveroch“, resp. „ZoSÚ“), pretože sa jednalo o poskytnutie peňažných prostriedkov žalobcom ako veriteľom (predmetom jeho

podnikateľskej činnosti je poskytovanie úverov) žalovanému ako spotrebiteľovi - fyzickej osobe (podľa zmluvy nekonal v rámci zamestnania, povolania alebo podnikania).

Súd prvej inštancie zistil, že Zmluva o úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. i), j) a k) ZoSÚ, t.j. riadny údaj o RPMN s poukazom na to, že spotrebiteľ má už pri podpise zmluvy vedieť, aká pomerná časť z každej uhradenej splátky bude pripísaná na úhradu istiny, aká časť na úhradu úrokov a aká časť bude pripísaná na úhradu poplatkov. Súd prvej inštancie považoval poplatok vo výške 334,- Eur za neprimeraný vo vzťahu ku výške poskytnutého úveru 500,- Eur.

Podľa názoru prvoinštančného súdu Zmluva o úvere neobsahovala podstatné náležitosti, preto považuje sa úver v zmysle § 11 ods. 1 písm. b), d) ZoSÚ za bezúročný a bez poplatkov.

Prvoinštančný súd priznal žalobcovi úrok z omeškania podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) a § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., t.j. vo výške, 5 % ročne zo žalovanej sumy od dátumu 05. 08. 2016 (kedy žaloba bola doručená na okresný súd).

Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu vo výške 500,- Eur, úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy istiny 500,- Eur od 05. 08. 2016 do zaplatenia a to v lehote do 15 dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšku žalobu žalobcu zamietol.

O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Žalobca mal úspech vo výške 60 %, žalovaný vo výške 40 %, preto súd prvej inštancie priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania voči žalovanému vo výške rozdielu čiastkových úspechov a to vo výške 20 % (60 % - 40 % = 20 %).

2. Proti rozsudku okresného súdu, konkrétne do výroku, ktorým súd prvej inštancie žalobu v prevyšujúcej časti zamietol (II. výrok), podal žalobca včas odvolanie. Odvolanie odôvodnil odvolacími dôvodmi podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. f), h/ C.s.p.. Podľa názoru žalobcu prvoinštančný súd na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok prvoinštančného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zároveň si uplatnil náhradu trov konania vrátane náhrady trov odvolacieho konania.

Vyjadril nesúhlas s tým, že žalovaný bol pri uzatvorení Zmluvy o úvere v postavení spotrebiteľa, pretože na základe zmluvy bol žalovanému poskytnutý úver na účel zamestnania. Žalovaný v Zmluve o úvere uviedol a aj osobitne podpísal, že poskytované peňažné prostriedky mu boli poskytnuté na tento účel, preto je potrebné chrániť dobrú vieru veriteľa. pretože v zmysle všeobecných podmienok žalovaný podpisom zmluvy potvrdil, že informácie, ktoré poskytol žalobcovi sú pravdivé.

Zmluva o úvere bola uzatvorená v zmysle § 497 a nasl. Obchodného zákonníka. Poukázal na to, že Obchodný zákonník ustanovuje, ktoré explicitne uvedené zmluvy sa spravujú bez ohľadu na povahu účastníkov jeho ustanoveniami, od ktorého sa nie je možné odchýliť, keďže ide o kogentné ustanovenie: a) zo zmluvy o predaji podniku alebo jeho častí (§ 476), zmluvy o úvere (§ 497), zmluvy o kontrolnej činnosti (§ 591), zasielateľskej zmluvy (§ 601), zmluvy o prevádzke dopravného prostriedku (§ 638), zmluvy o tichom spoločenstve (§ 673), zmluvy o otvorení akreditívu (§ 682), zmluvy o inkase (§ 692), zmluvy o bankovom uložení vecí (§ 700), zmluvy o bežnom účte (§ 708) a zmluvy o vkladovom účte (§ 716).

Na aký konkrétny účel bol následne žalovaným poskytnutý úver aj využitý, neskúma, je to pre neho už nepodstatná informácia. Žalovaný ako dlžník navyše nemá zo žiadneho zákona informačnú povinnosť voči veriteľovi, aby preukazoval skutočné použitie finančných prostriedkov. Podľa jeho názoru Zmluvu o úvere nie je možné považovať za zmluvu o spotrebiteľskom úvere v zmysle Zákona o spotrebiteľských úveroch, a preto nie je na mieste vzťahovať na ňu výlučne ustanovenia Občianskeho zákonníka. Zmluva o úvere bola uzatvorená na výkon zamestnania, preto žalovaný nie je spotrebiteľom v zmysle definície spotrebiteľa podľa Zákona o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z. z. (účinného v čase uzatvorenia zmluvy), neskôr zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách.

Podľa judikatúry ESD dokonca nie je spotrebiteľom ani podnikateľ konajúci mimo rámca svojho podnikania (Rozhodnutie ESD zo dňa 14.03.1991, vo veci 361/89 (Di Pinto).

Nie je povinný preukázať, na aký účel v skutočnosti žalovaný použil peniaze, ale na aký účel mu boli poskytnuté. Nemá povinnosť preukazovať, či naozaj klient použije prostriedky na daný účel, ktorý sa sám zaväzuje svojim podpisom, že prostriedky budú použité na poskytnutý účel.

Zmluva o úvere nie je zmluvou o spotrebiteľskom úvere uzatvorenou v zmysle Zákona o spotrebiteľských úveroch. Zmluva o úvere bola uzatvorená v zmysle § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka (ďalej aj „ObZ“), a teda zmluvné vzťahy medzi zmluvnými stranami sa riadia ustanoveniami Obchodného zákonníka. Zmluva o úvere sa uzatvárala ako tzv. „nepomenovaná zmluva“, kedy účastníci môžu uzavrieť aj takú zmluvu, ktorá nie je upravená ako typ zmluvy.

Opätovne zdôraznil, že podľa Zákona o spotrebiteľských úveroch je spotrebiteľským úverom úver poskytnutý na iný účel ako zamestnanie, povolanie či podnikanie. Žalovaný výslovne podpísal zmluvu dobrovoľne bez akéhokoľvek ovplyvňovania a za vedomosti výšky úveru a výšky poplatku za jeho poskytnutie.

Mal za to, že každý klient, ktorý sa zaviazal k zmluve o úvere, sa nachádza vo finančných problémoch, ktoré však nemožno pokladať za finančnú tieseň.

Je potrebné akcentovať aj jeho dobrú vieru, s ktorou do právneho vzťahu s dlžníkom vstupoval. Uviedol, že argumentácia „žalovaného“ v tomto smere je napokon v plnom súlade s judikatúrou Európskeho súdneho dvora v oblasti práva na ochranu spotrebiteľa. Pri výklade pojmu spotrebiteľ je potrebné chrániť dobrú vieru druhej strany. Ak dodávateľ koná v dobrej viere, že druhá strana nie je spotrebiteľ, nemôže sa táto osoba dovoliavať toho, že mala postavenie spotrebiteľa (ESD, C-464/01, vo veci Johann Gruber proti Bay Wa AG publikovaný). Obdobne, pokiaľ spotrebiteľ predstiera, že je podnikateľom (alebo v tomto smere uvedie dodávateľa do omylu), je treba takúto obligáciu charakterizovať ako obchod, a nie spotrebiteľský záväzok, pretože je potrebné chrániť dodávateľovu dobrú vieru, pretože dobrá vieru je všeobecným princípom zmluvného práva (Bundesgerichtshof, SRN, 22.12.2004, VIII ZR 91/04). Analogicky, ak dlžník v Zmluve o úvere uviedol a aj podpísal, že poskytované peňažné prostriedky sú na účel výkonu jeho podnikania, treba chrániť dobrú vieru žalobcu a dlžníkovi nepriznať právne postavenie spotrebiteľa.

Nakoľko Zmluvu o úvere nie je možné posudzovať ako zmluvu o spotrebiteľskom úvere v zmysle Zákona o spotrebiteľských úveroch, preto Zmluva o úvere nemusí obsahovať údaj RPMN a ďalšie náležitosti požadované Zákomom o spotrebiteľských úveroch. Ďalej poukázal na rozhodnutia všeobecných súdov. Podľa jeho názoru má nárok na celú žalovanú sumu, pretože sa v predmetnom prípade domáhal náhrady škody spôsobenej žalovaným spáchaním trestného činu úverového podvodu.

Ohľadne splatnosti dlhu uviedol, že k žalobe pripojil Všeobecné podmienky poskytnutia úveru (ďalej aj „VPPÚ“). V zmysle bodu 4. VPPÚ sa zmluvné strany dohodli, ak dlžník neuhradí včas štyri po sebe idúce splátky, stáva sa celý dlh splatný. Žalovaný mal začať splácať úver od dňa 12. 09. 2011, avšak neuhradil žiadnu splátku, preto sa dlh stal splatný dňa 26. 01. 2012.

3. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

4. Na základe podaného odvolania krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP) vec prejednal v medziach daných odvolaním, v rozsahu určenom ustanovením § 379 písm. a/ CSP (od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý odvolaním nebol dotknutý), bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 389 ods. 1 písm. b/, c/ CSP).

5. Odvolací súd sa nestotožňuje s postupom prvoinštančného súdu vyplývajúcim z odôvodnenia jeho rozhodnutia, v ktorom konštatoval, že predmetný spor posudzoval z hľadiska uplatnenia nároku z titulu zmluvného plnenia.

6. Jednou z obligatórnych náležitostí žaloby (§ 132 ods. 1 CSP) je pravdivé a úplné opísanie rozhodujúcich skutočností. Žalobný petit musí byť presný, určitý, zrozumiteľný a musí mať skutkový súlad s opisom podstatných a rozhodujúcich skutkových tvrdení týkajúcich sa sporu. Žalobca žalobou vymedzuje rozhodujúce skutočnosti (relevantný skutkový dej); nie je však povinný uskutočniť právnu kvalifikáciu. Rozhodujúcimi skutočnosťami sa rozumejú údaje nutné k tomu, aby bolo jasné o čom a na akom podklade má súd rozhodnúť. Je povinnosťou žalobcu v žalobe uviesť skutočnosti, ktorými opíše skutok, na ktorého základe uplatňuje svoju žalobu, v rozsahu umožňujúcom jej jednoznačnú individualizáciu (uznesenie NS ČR z 21. 05. 1996 sp. zn. 2Cdon 245/1996).

7. Podľa názoru odvolacieho súdu, z obsahu žaloby (a jej príloh) je zrejmé, že žalobca sa žalobou doručou prvoinštančnému súdu dňa 05. 08. 2016 domáhal voči žalovanému zaplata istiny 834,- Eur s príslušenstvom z titulu náhrady škody spôsobenej žalovaným prečinom úverového podvodu. V žalobe jednoznačne poukázal na rozsudok vydaný v trestnom konaní Okresným súdom Zvolen sp. zn. 1T/138/2012 zo dňa 21. 09. 2012, ktorý toho istého dňa nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť. Týmto rozsudkom (ktorého kópiu žalobca pripojil k žalobe) bol žalovaný uznaný za vinného zo spáchania prečinu úverového podvodu podľa § 222 ods. 1 Trestného zákona a žalobca ako poškodený bol v zmysle ustanovenia § 288 ods. 1 Trestného poriadku so svojím nárokom na náhradu škodu odkázaný na občianske súdne konanie.

8. Pretože žalobca sa v tomto spore domáhal zaplattenia uplatňovanej istiny z titulu náhrady škody, ktorá mu bola spôsobená v dôsledku súdom konštatovanej trestnej činnosti žalovaného, ide o nárok uplatneným z titulu zodpovednosti za škodu a nie z titulu zmluvného plnenia.

9. Pri právnej kvalifikácii potom súd prvej inštancie aplikoval ustanovenia záväzkového práva, avšak nezaoberal sa s tým, čo bolo predmetom sporu (náhrada škody), či dôsledkom trestnoprávnej zodpovednosti žalovaného za prečin úverového podvodu vznikla žalobcovi v pozícii poškodeného škoda v majetkovej sfére a v akom rozsahu. Ak tak urobil, nepostupoval správne, pretože na rozhodnutie aplikoval právnu normu, ktorá sa na daný prípad nevzťahuje, teda inak povedané, vec nesprávne právne posúdil.

10. Z uvedených dôvodov odvolaciemu súdu neostala iná možnosť ako rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť (389 ods. 1 písm. b/, c/ CSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP), pretože neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 387 CSP) ani na jeho zmenu (§ 388 CSP).

11. Úlohou okresného súdu bude pripojiť spis Okresného súdu Zvolen sp. zn. 1T/138/2012, opätovne rozhodnúť nároku žalobcu na náhradu škody po preskúmaní základných predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu v zmysle ustanovenia § 420 OZ, a to existencie porušenia právnej povinnosti zo strany žalovaného, vzniku škody, príčinnej súvislosti (kauzálny nexus) medzi porušením povinnosti a vznikom škody. Odvolací súd tiež zdôrazňuje, že ak je predmetom konania plnenie zo zodpovednostného právneho vzťahu (náhrada škody), súd je viazaný len výrokom odsudzujúceho rozsudku o tom, že bol skutok spáchaný a kto ho spáchal; ustálenie výšky škody v trestnom konaní je len kvalifikačným znakom trestného činu. Určenie skutočnej výšky škody v posudzovanej veci predpokladá zistenie obsahu práv a povinností zo Zmluvy o úvere a to aj z hľadiska spotrebiteľského práva v prípade, ak ide o spotrebiteľský právny vzťah, alebo o spotrebiteľský úver. V tejto súvislosti súd prvej inštancie vykoná dôkaz výsluchom žalovaného v zmysle ustanovenia § 195 ods. 1 CSP ohľadne okolností uzavretia Zmluvy o úvere (či úver bol poskytnutý na výkon zamestnania, resp. na iný účel, aké zamestnanie žalobca vykonával v čase uzavretia Zmluvy o úvere).

Zároveň okresný súd rozhodne o žalobcom uplatnenom úroku z omeškania po ustálení, či sa žalovaný dostal do omeškania s plnením peňažného dlhu.

12. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je súd prvej inštancie viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP).

13. V novom rozhodnutí rozhodne okresný súd i o náhrade trov celého, teda i odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

14. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).